

Utbildningsinspektion i Fröviskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, obligatorisk särskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Fröviskolan den 21–23 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Fröviskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Fröviskolan intervjuades elever, lärare, och skolledning samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Fröviskolan	Antal elever
Förskoleklass	22
Grundskola	441
Obligatorisk särskola	2

Fröviskolan ligger centralt placerad i Högsby och utgör ett rektorsområde som består av förskoleklass och årskurserna 1–9. Rektorsområdet omfattar även förskola, familjedaghem och fritidshem vilka inte omfattas i denna rapport. Verksamheten för förskoleklassen till årskurs 6 bedrivs i tre byggnader som benämns Kåsan (årskurs 1–3), Rönnen (förskoleklass–årskurs 2) och Mellangården (årskurserna 4–6).

Årskurserna 7–9 undervisas i ytterligare en byggnad som inrymmer rektorsexpeditionen för en av skolledarna. Denna uppdelning i byggnader utgör även skolans arbetslag. Undervisningen i årskurserna 7–9 är organiserad i årskursvisa klasser med mellan 15 och 17 elever i varje grupp. Lärarna är organiserade i arbetslag utifrån årskurser, dvs. det finns ett arbetslag för årskurs 7, 8 och 9. Lärarna har dock sin tjänstgöring utanför arbetslagsgränserna.

I rektorsområdet finns två rektorer och en biträdande rektor. Den ena rektorn har huvudansvaret för verksamheten i Kåsan. Densamme har även huvudansvar för Skyttefällaskolan och Tallåsskolan som ingår i ett annat rektorsområde och behandlas i en annan rapport. Den andre rektorn har huvudansvar för Rönnen och Mellangården samt årskurserna 7–9.

Skolan har en förberedelseklass med ett tiotal elever från flera länder. Några enstaka är asylsökande men flertalet har varit i Sverige en längre tid.

Fröviskolan har individintegrerade särskolelever.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fröviskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Stämningen i Fröviskolan upplevs som genomgående god och de allra flesta elever uppfattar skolan som trygg. Elever i årskurs 7–9 upplever att de får bra information om målen i kursplanerna. Rektorerna är väl förtrogna med verksamheten och tar det administrativa ansvaret. Inspektörerna bedömer att skolan har goda förutsättningar att utveckla det pedagogiska arbetet genom att skapa en gemensam vision för skolan som helhet för att öka måluppfyllelsen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Informationen till elever och föräldrar om målen för utbildningen i förskoleklass och årskurs 1–6 bör förbättras.
- Skolan bör arbeta så att fler elever ges möjligheter att nå de nationella målen i årskurs 1–9.
- Elevernas ansvar och inflytande över utbildningen bör förbättras.

- Skolans skriftliga omdömen bör förbättras
- Kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som behöver särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Arbetsplan för årskurserna 7–9 saknas (2 kap.23 § grundskoleförordningen).
- Modersmålsundervisning erbjuds inte (2 kap.9 § grundskoleförordningen).
- Elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får inte det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Elevens val erbjuds inte (2 kap.19 och 20 §§ grundskoleförordningen).
- Ansvarsfördelningen inom skolledningen måste tydliggöras (2 kap. 2 § skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Inspektionen visar att eleverna i förskoleklassen ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Dock uttrycker föräldrar i intervjuer att de inte känner till målen för utbildningen. Skolans elever i årskurs 1–6 uttrycker i intervjuer en osäkerhet om vilka mål det finns för utbildningen och vad det är de skall lära sig. Eleverna i årskurserna 7–9 har dock större kunskap om målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att skolans information till elever och föräldrar om målen för utbildningen i förskoleklass och årskurs 1–6 bör förbättras.

Fröviskolan har för årskurserna 1–6 ett uppföljningssystem för att synliggöra elevernas kunskapsutveckling. Elevernas resultat dokumenteras på individnivå och samlas i mappar. Hur frekvent och tydligt elevernas resultat följs upp är lärarberoende. De resultat som främst följs upp är elevernas kunskaper i svenska, engelska och matematik och då genom olika tester, prov och diagnoser. Föräldrarna säger i intervjuer att de får reda på elevernas resultat i utvecklingssamtal utifrån dessa tester och prov.

Lärarna i årskurs 7–9 har god kontroll på elevernas resultat genom att föra en pedagogisk dokumentation. Dokumentationen är i första hand på individnivå och det är svårt att få en övergripande bild av skolans resultat förutom de ämnen som omfattas av de nationella proven. Inspektörerna konstaterar utifrån lektionsbesök och intervjuer att Fröviskolan lägger stor vikt vid att eleverna skall nå målen i de behörighetsgivande ämnena till gymnasieskolan.

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sätts in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upp-

rättandet av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyftes fram. Fröviskolan dokumenterar elevernas kunskapsutveckling på individnivå, dock inte i ett framåtsyftande måldokument tillsammans med eleverna och inte i samtliga ämnen. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer tillsammans med elever och föräldrar.

Tabell 1 Andelen elever i procent som uppnådde målen enligt de nationella proven i årskurs 5 i Fröviskolan.

Fröviskolan	2003	2004	2005
Svenska	86	85	86
Matematik	76	83	66
Engelska	90	88	86

Ovanstående tabell visar att elevernas måluppfyllelse i svenska och engelska är högre än i matematik under åren 2003–2005. Resultaten visar att skolan bör arbeta vidare så att fler elever ges möjlighet att nå målen i årskurs 5, där särskilt resultaten i matematik bör analyseras och åtgärdas.

Resultaten från de nationella proven 2005 i årskurs 9 visar att det är mellan sju och tjugo procent som inte uppnår målen i svenska, engelska och matematik. En femtedel av flickorna i årskurs 9 nådde inte målen i matematik och samma andel av pojkarna nådde ej målen i engelska. I ett av delproven i svenska som avser skriftlig produktion når en fjärdedel av samtliga elever inte målen. Var tredje pojke når inte målen för den skriftliga produktionen i de nationella proven. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare så att fler elever ges möjligheter att nå de nationella målen i årskurs 1–9.

En jämförelse med slutbetyg för samma år, 2005, visar att andelen elever som inte har nått målen har sjunkit stort. Andelen flickor som inte når målen har sänkts från en femtedel till drygt sju procent. Andelen pojkar som inte når målen i engelska har sänkts från 20 till 15 procent. Det är alltså fortfarande relativt högt. Andelen som uppnått målen för de högre betygskriterierna är i stort sett identisk med andelen som uppnår dessa betygskriterier i de nationella proven.

En analys av skolans resultat när det gäller meritvärdet¹ för årskurs 9 visar att det har varit en positiv utveckling sedan 1999 med undantag för 2004 då meritvärdet kraftigt sänktes i förhållande till tidigare år. En jämförelse med riket i övrigt visar att Fröviskolan samtliga år legat under värdet för riket i övrigt. År 2005 uppnådde eleverna ett meritvärde motsvarande 202 vilket skall jämföras med riket i övrigt som är 206.

En jämförelse med avseende på meritvärdet för specifika betyg ämnesvis mellan Fröviskolan och riket i övrigt visar att resultatet växlar så att t.ex. betyget för en del naturvetenskapliga ämnen är högre än riket i övrigt medan t.ex. svenska och engelska ligger i nivå eller strax under.

En analys utifrån en modell som har föräldrars utbildning och andelen elever med utländsk härkomst samt pojkar som bakgrund visar att Fröviskolan når ett högre värde än det förväntade när det gäller andelen elever som uppnår målen de senaste fem åren. Undantaget är återigen 2004 då skolan visade ett negativt

¹ Meritvärde räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng.

resultat. En analys som grundar sig på meritvärdet för slutbetyget i årskurs 9 visar dock att skolan de flesta år nått ett resultat som ligger under det förväntade värdet. Undantaget är 2005 då skolan lyckades bättre än det förväntade resultatet. Inspektörerna förutsätter att skolan analyserar resultatet utifrån flera parametrar, resultat från nationella prov, andelen elever som nått målen, meritvärden m.m. så att utvecklingen mot en högre måluppfyllelse kan fortsätta.

Normer och värden

Stämningen i Fröviskolan beskrivs genomgående som god och inspektionen visar att de allra flesta uppfattar skolan som trygg. I förskolklass samt i årskurserna 1 och 2 genomförs en elevenkät som rör elevernas upplevelser av trygghet och trivsel i skolan. Dock kan inte inspektörerna se någon samlad resultatbild. Ytterligare en enkät i skolan genomförs bland elever i årskurs 3 och 5 samt föräldrar och lärare. Denna undersökning rör bland annat trygghet och elevernas inflytande och ansvar. Resultatet från enkäten visar på att eleverna i årskurs 3 känner sig mer trygga och trivs bättre i skolan än de i årskurs 5. Detta bekräftas i intervjuer med eleverna då det framkommer att de kan känna sig otrygga tillsammans med elever i årskurs 7–9. Inspektörerna vill påpeka vikten av att arbeta så att alla elever trivs och känner sig trygga i skolan.

Inspektionen visar att elevernas möjlighet i årskurs 1–6 att få ett större inflytande över innehåll och arbetssätt i undervisningen är begränsad. Visserligen ges eleverna möjligheter att planera sitt arbete men den planeringen ryms oftast inom den planering som lärarna redan har bestämt. Det handlar då mest om att eleverna får göra olika val. För de yngre eleverna kan detta betyda att de utifrån ett arbetsschema kan göra olika val, som oftast är begränsat till ett ämne. För de lite äldre eleverna kan inflytandet över utbildningen vid temaarbete handla om att välja olika sätt att redovisa på. Det kan även betyda att eleverna ges möjligheter att välja om de vill arbeta ensamma eller tillsammans med någon. Elevinflytandet över undervisningen i årskurserna 7–9 är kopplat till den enskilde lärarens engagemang. Det växlar således inom skolan i vilken omfattning eleverna får möjlighet att vara delaktiga i planering och genomförande av utbildningen. Val av arbetssätt är vanligast när det gäller ett mera omfattande område eller tema inom de samhällsorienterande ämnena. Inspektörerna bedömer att skolan bör ge eleverna ett utökat inflytande över sin utbildning och sitt eget sätt att lära.

Inspektionen och observationer visar att de mätbara kunskapsmålen har en sådan framträdande roll att arbetet med läroplanens övergripande mål att sträva mot inte syns lika tydligt. Inspektörerna vill påpeka att arbetet med läroplanens ämnesövergripande mål att sträva mot synliggörs tydligare.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans information till elever och föräldrar om målen för utbildningen i förskoleklass och årskurs 1–6 bör förbättras. Vidare bör skolan arbeta så att fler elever ges möjligheter att nå de nationella målen i årskurs 1–9. Därtill bör eleverna ges ett utökat inflytande över sin utbildning och ett sitt eget sätt att lära i samtliga årskurser.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I Fröviskolan sker arbetet med normer och värden vanligen inom ramen för klassråd och elevråd. Dessutom arbetar de yngre eleverna med värdegrundsfrågor under något som man kallar "Livsviktigt" vilket innebär särskilt avsatt tid för värdegrundsövningar. I intervjuer med lärare med undervisning i årskurserna 7–9 framgår att det finns en strävan att diskutera värdegrundsfrågor inom ramen för respektive ämnes kursplan. I diskussionerna med de äldre eleverna bekräftas inte att detta är något vanligt förekommande.

Genom klassråd och elevråd ges eleverna i årskurs 1–9 möjligheter till inflytande över sin utbildning. Det rör sig då oftast om inflytande över den fysiska miljön. Skolan har gemensamma ordningsregler som enligt lärarintervjuer är förankrade bland elever och föräldrar. I elevintervjuerna framkommer dock att det finns ett visst ifrågasättande mot detta. Eleverna bekräftar snarare bilden av att reglerna har vuxit fram utifrån lärarnas åsikter utan inflytande av eleverna. Föräldrar anger dock att de har sett reglerna i ett slags remissförfarande. Inspektörerna framhåller vikten av att skolan utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Skolan har ett för kommunen gemensamt handlingsprogram mot mobbning. Programmet, som också omfattar Fröviskolan, utgår från läroplanens krav för att motverka kränkande behandling. Inspektörerna konstaterar att programmet endast behandlar mobbning och beskriver inte andra former av kränkningar. Rutinerna runt de åtgärder som vidtas i samband med kränkningar framstår inte som tydliga för vare sig lärare eller elever. Inspektörerna förutsätter därför att skolan i samband med upprättande av en likabehandlingsplan tar ansvar för att dessa aspekter inkluderas i det förebyggande arbetet mot alla former av kränkande behandling.

De kollegiala samtalen i skolan mellan lärare är viktiga för att eleverna skall få en så rättvis och likvärdig bedömning som möjligt. I kommunen finns lokalt utformade kursplaner från förskoleklass till årskurs 9. I intervjuer framkommer

att de är av ett äldre datum och i behov av uppdatering. Bedömningen av elevernas måluppfyllelse sker främst av varje lärare var för sig och sker sällan i årskurs 7–9 utanför ämnesgränsen. Lärarna uttrycker det så ”att den röda tråden mellan årskurserna inte finns”. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan för diskussioner och enas om gemensamma bedömningsgrunder.

De nationella proven i engelska, matematik och svenska fungerar som referens inför betygssättning. Det är en hög överrensstämmelse mellan resultaten i de nationella proven och slutbetyget. Se även under resultat. Inför betygssättning i årskurs 9 har skolan blanketter som används för att beskriva vilka elever som riskerar att inte uppnå målen. Enligt grundskoleförordningen skall ett skriftligt omdöme ges till de elever som inte når målen i årskurs 9. I de skriftliga omdömena skall elevernas kunskapsutveckling framgå. För de elever i Fröviskolan som inte uppnår målen i årskurs 9 skrivs omdömen. Flertalet av dessa omdömen är av bristande kvalitet. De är kortfattade och beskriver inte elevernas kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket. Inspektörerna bedömer att elevernas skriftliga omdömen bör förbättras.

Enligt allmänna råden för likvärdig bedömning och betygssättning skall skriftliga omdömen hanteras på samma sätt som slutbetyget. Både betyg och omdömen skall finnas samlade överskådligt och åtkomligt. Originalet av slutbetyg och omdöme skall ges till eleven och kopia skall finnas och arkiveras på skolan. Inspektionen visar att skolan inte hanterar detta på ett bra sätt. Inspektörerna förutsätter att hanteringen av slutbetyg och omdömen i fortsättningen kommer att hanteras på ett rättssäkert sätt för eleverna.

Fröviskolans förskoleklass och årskurserna 1–6 inbjuder till utvecklingssamtal två gånger per termin. I de flesta fall görs ingen förberedelse inför samtalet. Av intervjuer framkommer att utvärdering av hur väl eleverna når kunskapsmålen sker på individnivå i samband med utvecklingssamtalen. Enligt de äldre eleverna finns en så kallad skoldagbok, där de skriver hur veckan har varit. De yngre eleverna skriver i en så kallad händelsebok om något under skoldagen varit ”lätt eller svårt”. Utvärderingen av undervisningen i årskurserna 7–9 är inte vanligt förekommande enligt utsagor i elev- och föräldrantervjuer. Enligt läroplanen skall elever och lärare tillsammans utvärdera undervisningen. Hur denna utvärdering som eleverna gör används för att se elevernas utveckling mot läroplanens mål att sträva mot, har inspektionen inte fått syn på.

Fröviskolan 7–9 erbjuder i första hand stöd till elever inom klassens ram. En förutsättning för detta är, enligt utsagor i lärarintervjuerna, att klasserna är små. I dagsläget kan detta genomföras till stor del, men Fröviskolan har även tillgång till speciallärarresurs i form av den s.k. ”verkstaden”. I verkstaden kan eleverna få hjälp med skolans flesta ämnen. Samtliga elever i verkstaden studerar där på deltid och går huvuddelen av undervisningen i sin klass.

En integrerad särskoleelev genomför också en del av sin utbildning i verkstaden. Resterande tid genomförs i klass. Enligt ansvarig lärare är detta en kombination som på bästa sätt tillvaratar möjligheterna till utveckling. En annan elev inom rektorsområdet som också är mottagen elev i särskolan går i den s.k. resursskolan som är en särskild undervisningsgrupp. Erforderliga beslut har fattats i dessa ärenden. Inspektörerna förutsätter att ansvarig rektor har förvässat

sig om att den särskilda undervisningsgruppen är den lösning som på bästa sätt kan skapa förutsättningar för en måluppfyllelse för elev som är mottagen i den obligatoriska särskolan. För vidare information om resursskolan hänvisas till huvudmannarapporten.

Vid studier av de åtgärdsprogram som utfärdats kan inspektörerna konstatera att det finns dokument som innehåller en planering och utvärdering av de särskilda stödåtgärder som gjorts med utgångspunkt från respektive elevs behov. Det förekommer också åtgärdsprogram som inte kan betraktas som stöd för en högre måluppfyllelse. Formuleringar som snarast ålägger elev och föräldrar ett stort ansvar istället för att beskriva vad skolan skall erbjuda för att nå en högre måluppfyllelse. Några av de elever som riskerar att inte nå målen saknar dessutom åtgärdsprogram vilket inte är godtagbart. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogram skall utarbetas för alla elever som behöver särskilda stödinsatser.

Enligt grundskoleförordningen skall elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Elever i skolan med utländsk bakgrund som är i behov av studiehandledning på modersmålet erbjuds dock inte detta, vilket måste åtgärdas.

Fröviskolan F-6 har en aktuell arbetsplan och kvalitetsredovisning. Skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning innehåller kommunens prioriterade målområden samt skolans egna mål. Kvalitetsredovisningen innehåller information om mål, analys samt åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen är känd av lärarna och utgör underlag för diskussioner i arbetslagen. Detta kan dock skilja mellan arbetslagen. Enligt intervju med lärarna framkommer att det inte finns ett helhetsperspektiv i skolan från förskolklass till årskurs 6. Sammantaget medför detta att det blir otydligt vilka mål som skolan egentligen arbetar efter och styrning av verksamheten blir därmed otydlig. Inspektörerna vill påpeka vikten av att kvalitetsredovisningen är känd av alla i skolan och används som ett verktyg för att nå de nationella målen.

Fröviskolan årskurs 7-9 saknar arbetsplan men hänvisar till ett formulär som kallas ”pedagogisk idé”. Dokumentet har ett äldre datum och i lärarintervjuerna framkommer att det inte fungerar som utgångspunkt för verksamheten. Arbetsplan för årskurserna 7-9 saknas, vilket måste åtgärdas. Det är således svårt att se hur skolledningen har tolkat de nationella målen på lokal nivå. En kvalitetsredovisning som bygger på de olika arbetslagens dokumentation finns som underlag för inspektionen. I kvalitetsredovisningen kan man i efterhand se vilka mål som kan härledas till kommunens och skolans prioriterade mål och vilken omfattning man anser att dessa har uppnåtts. Inget av kommunens prioriterade mål ansågs var uppnått. Rektorer uttrycker att det finns behov av att sätta upp mål som är lätta att utvärdera. De flesta formuleringar som beskriver behov av åtgärder präglas av fokus på elevernas ansvar. Det är svårt att se måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen, förutom kunskapsmålen i engelska, matematik och svenska, i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbete bör förbättras så att skolan har ett fungerande system för att styra mot uppsatta mål. Kvalitetsredovisningen bör förbättras så analys och bedömning av måluppfyllelsen som helhet framgår.

Ledning och intern kommunikation

Skolledningen består av två rektorer och en biträdande rektor. Hur ansvarsfördelningen mellan rektorerna är fördelad framgår av den tidigare beskrivningen

av skolan. Det finns inga formella beslut från förvaltningen om de olika ansvarsområdena och i intervjuerna blir vissa frågeställningar rörande ansvarsfrågan obesvarade. I intervjuer framkommer att lärarna anser sig ha tre rektorer, vilket bekräftar skolledningens otydliga ansvarsfördelning. Lärarna säger sig sakna pedagogiska diskussioner där rektorn tar ett övergripande ansvar för att skapa en helhetssyn i skolan men anser dock att rektorerna är förtrodda med verksamheten och tar det administrativa ansvaret. Under inspektionens gång har framkommit att den ansvarsfördelning som finns mellan rektorerna och den biträdande rektorn är otydlig för elever, föräldrar och lärare. Konsekvenserna i dagsläget blir att den enskilde lärarens tolkning av uppdraget blir ledande och det saknas en övergripande diskussion. Inspektörerna bedömer att ledningsorganisationen måste tydliggöras så att det klart framgår vem som har ansvaret för utbildningen så att det pedagogiska ledarskapet kan vara en förutsättning för en högre måluppfyllelse.

Sammanfattning

Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former. Vidare bör elevernas skriftliga omdömen förbättras. Åtgärdsprogram skall utarbetas för alla elever som behöver särskilda stödåtgärder. Kvalitetsarbetet bör förbättras så att skolan har ett fungerande system för att styra mot uppsatta mål. Därtill bör kvalitetsredovisningen förbättras så analys och bedömning av måluppfyllelsen som helhet framgår. Arbetsplan för årskurserna 7–9 saknas, vilket måste åtgärdas. Ledningsorganisationen måste tydliggöras så att det klart framgår vem som har ansvaret för utbildningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Skolan erbjuder elevens val för samtliga elever. Några av alternativen som erbjuds de äldre eleverna innebär att de använder tiden till att arbeta ikapp i ämnen där de ligger efter, det förekommer också att eleverna ägnar sig åt läxläsning under elevens val. För de yngre eleverna genomförs elevens val i form av till exempel temastudier och rörelse. Det framkommer i intervjuer med de yngre eleverna att de inte känner till elevens val. Elevens val skall planeras och genomföras på samma sätt som övrig undervisning och kunna identifieras av samtliga elever. Sammantaget bedömer inspektörerna att eleverna inte fullt ut får tillgång till ett allsidigt urval av ämnen och att skolan inte följer författningarnas krav gällande elevens val.

Inom språkvalet erbjuds i kommunen de moderna språken tyska, franska, och spanska. Vid inspektionsbesöket framkom att språkvalet inte alltid kan tillgodoses på grund av att många elever har gjort samma val. Lottning har då varit avgörande för vilket språk eleverna erbjudits. Detta förfarande är inte i förenligt med författningarna. Ett språk som erbjuds skall anordnas för alla elever som valt det. I övrigt hänvisas till kommunrapporten angående språkvalet.

Ett antal elever har utländsk bakgrund. Flera anger att de inte erbjuds undervisning i sitt modersmål. Endast polska erbjuds. Vid elevintervjuer framkommer att flera är behov av undervisning i modersmål. Inspektörerna bedömer att modersmålsundervisningen endast undantagsvis erbjuds i kommunen, vilket inte är godtagbart.

Skolan erbjuder undervisning i svenska som andra språk. Undervisningen omfattar i första hand den s.k. förberedelseklassen. Undervisningen sker parallellt med ordinarie undervisning i svenska med en lärare som har utbildning för den undervisning som avses.

Lärartätheten är i jämförelse med riket i övrigt hög. Klasserna är små och det finns flera vuxna utöver den ordinarie lärarkåren. Enligt offentlig statistik har Fröviskolan 7–9, lärare motsvarande 27 tjänster. Åtta av dessa saknar lärarutbildning. Flera lärare som arbetar med specialpedagogiska frågor har lång erfarenhet men saknar formell utbildning i specialpedagogik. Inspektionen visar också att flera lärare som har en lärarutbildning undervisar i ämnen som ligger utanför den formella behörigheten. Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare som har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Under inspektionen framkom t.ex. att undervisningen i engelska i årskurs 6 genomförs av lärare som saknar behörighet i ämnet. Kompetensen finns dock i arbetslaget men används inte. Inspektörerna konstaterar att skolan bör beakta detta i sin analys av graden av måluppfyllelse och samtidigt sträva efter att samtliga lärare skall ha utbildning som är avsedd för den undervisning man bedriver.

Skolan erbjuder all personal kompetensutveckling för individuella behov. I intervjuer framkommer att lärarna saknar kompetensutveckling som har direkt koppling till skolans behov. Lärarna saknar vision och mål för skolan och kompetensutveckling som är kopplad därtill.

Det finns också ett s.k. elevvårdsteam som arbetar över hela kommunen. Enligt de lärare som har haft kontakt med teamet handlar det i första hand om att få tillgång till olika hjälpmedel i form av läromedel etc. Enligt rektorn finns det inte kompetens i elevvårdsteamet för något konsultativt arbete. Enligt utsagor i lärarintervjuerna finns behov av specifika kompetenser t.ex. logoped. För vidare beskrivning av elevvårdsteamet hänvisas till huvudmannarapporten.

De båda rektorerna har lärarutbildning och lång erfarenhet av det offentliga skolväsendet. Båda har genomgått den statliga rektorsutbildningen. De erbjuds kompetensutveckling via förvaltningen i rimlig omfattning.

Fröviskolans lokaler som omfattar årskurserna 7–9 är av mycket god kvalitet. Det är god tillgång på läromedel och datorer. Enligt elevintervjuer och samtal med under inspektionen framkommer dock att åtkomsten till datorerna är begränsad p.g.a. säkerhetsskäl. Enligt flera elever används också datorerna i begränsad omfattning inom undervisningens ram för att söka information etc.

Sammanfattning

Verksamheten vid Fröviskolan har förutsättningar i fråga om tillgång till personal, läromedel och utemiljö att nå de nationella målen. Dock bör skolan följa

författningens krav gällande elevens val. Vidare skall ett språk som erbjuds eleverna anordnas för alla elever som valt det. Därtill erbjuds inte alla elever modersmålsundervisning. Likaså måste elever som har behov av studiehandledning på modersmålet få det.

Datum	Ort
2006-09-22	Linköping

Birgitta Knutsson Rohdin

Anders Kennberg